

LBRIS

We know
books

Sfântul Ioan de Kronstadt

FRUMUSEȚEA VIEȚII CREȘTINE

Traducere din limba rusă: diac. Denis Chiriac

EDITURA EGUMENITA

2022

CUPRINS

Introducere / 5

Capitolul I

Omul căzut / 17

1.1. Faptul istoric al căderii omului / 17

1.2. Esența căderii ca pervertire a firii umane prin păcat / 49

1.3. Consecințele căderii: dezastre, boli și moarte / 63

Capitolul II

Restaurarea omului căzut de către Dumnezeu / 67

2.1. Bunătatea lui Dumnezeu în restaurarea omului căzut (Domnul Răscumpărător și Mântuitor) / 67

2.2. Înțelepciunea lui Dumnezeu în restaurarea omului căzut (Domnul Creator și Proniator) / 82

2.3. Îndelunga răbdare și dreptatea lui Dumnezeu în restaurarea omului căzut (Domnul Judecător și Răsplătitor) / 90

2.4. Atotputernicia lui Dumnezeu în restaurarea omului căzut (Domnul Împărat și Biruitor) / 99

Capitolul III

Biserica - comoara mântuirii / 101

3.1. Conceptul de Biserică. Biserica - educatoare a sufletelor creștine, care deține toate mijloacele de mântuire a omului. Harul / 101

LIBRIS | We know books
3.2. Biserica Pământească și Cerească. Comuniunea lor vie și neîntreruptă / 122

3.3. Tainele Bisericii / 144

3.4. Preoția Bisericii Ortodoxe: episcop, preot și diacon. Înălțimea slujirii preoțești / 157

Capitolul IV

Participarea omului la lucrarea mântuirii, realizată de Hristos pentru toți, dar neînsușită de toți / 163

4.1. Mijloacele de luptă cu păcatul / 163

4.2. Curățirea sufletului printr-o dispoziție de pocăință continuă, care pregătește și însoțește Taina Pocăinței / 191

4.3. Cultivarea impulsurilor și aspirațiilor duhovnicești. Dezvoltarea virtuților: iubirea, mila, răbdarea, castitatea / 195

4.4. Viziunea creștină asupra lumii. Binele suprem este în Dumnezeu; lepădarea de lume; scopul vieții este de a împlini poruncile lui Dumnezeu; binele și răul; simțul moral; dreptii și păcătoșii / 200

În loc încheiere / 217

CAPITOLUL I

Omul căzut

1.1. Faptul istoric al căderii omului

Cauzele căderii

Omul a fost creat după chipul și asemănarea lui Dumnezeu, cu un suflet nemuritor, rațional și liber. A fost înălțat nemăsurat deasupra tuturor făpturilor neraționale, fiind destinat fericirii veșnice. Întrucât nu a respectat porunca lui Dumnezeu și nu și-a supus voința sa imperfectă, limitată, voinței infinit de desăvârșite, înțelepte și cerești a lui Dumnezeu, a căzut în păcatul neascultării, al mândriei și al nerecunoștinței, după ce a mâncat din pomul interzis. De atunci, omenirea a căzut în captivitatea primului apostat, diavolul, care a îndepărtat gândurile și inimile oamenilor de la singurul Creator al vieții și al tuturor bunătăților.

Diavolul a îndreptat gândurile și inimile oamenilor spre bunătățile pământești stricăcioase, create de Dumnezeu pentru folosul și bucuria omului. Și a insuflat în inimile lor înșelăciunea, necredința, nemulțumirea, răutatea, invidia, dorința de cele pământești și perisabile. Sufletul uman este duhovnicesc și simplu. El nu poate sluji la doi stăpâni: Dumnezeu și lumea,

nestricăciunea și stricăciunea, binele și răul. *Nu știți, oare, că prietenia lumii este dușmănie față de Dumnezeu? Cine deci va voi să fie prieten cu lumea se face vrăjmaș lui Dumnezeu (Iacov 4, 4).*

Pentru a-l îndepărta pe om de la iubirea de Dumnezeu, de sfințenie și de adevăr, vrăjmașul îndreaptă insidios și insistent gândurile și inimile omului cu puțină înțelegere și patimă spre lume: spre iubirea necurată, spre splendoarea lumii, spre dulceața plăcerilor, mai ales a celor trupești, spre frumusețea pământească. Prin urmare, cei care doresc să-I slujească cu sinceritate și să-I fie bineplăcuți lui Dumnezeu ar trebui să disprețuiască plăcerile, bogățiile și podoabele lumești și să-și îndrepte întreaga inimă către desfătările cerești, către frumusețea nepieritoare și către lumina veșniciei.

Sufletul omului este de mare preț, fiind creat după chipul și asemănarea lui Dumnezeu, cu darul inalienabil al rațiunii, al libertății și al nemuririi. El trebuie să ajungă la aspirația liberă și fermă spre binele și Sursa a tot binele, adevărul și dreptatea – Dumnezeu –, dobândind devotamentul desăvârșit și fericirea veșnică. Dar omul nu a păstrat intact chipul lui Dumnezeu, ci l-a deformat și a pierdut asemănarea cu Dumnezeu prin amăgirea păcatului, voința proprie și neascultarea față de Dumnezeu. S-a predat șarpelui înșelător, care l-a desfigurat și l-a făcut asemenea lui.

Omul a degradat profund și a devenit străin de Dumnezeu, Creatorul său. A căzut în idolatrie și în toate patimile trupului și ale sufletului. S-a alipit de lume, a devenit robul decăderii și al păcatului, întor-

cându-și privirea de la cer, pentru care a fost rânduie. Astfel, a adus asupra sa blestemul, tot felul de boli, necazuri, suferințe și, în cele din urmă, moartea, vremelnică și veșnică. Domnul, Care l-a creat pe om după chipul și asemănarea Sa, sfânt, fără de păcat, a vrut ca, prin ascultarea față de Creator și prin credințioșia în lucrurile mărunte, omul să se întărească în credința sa, să ajungă la desăvârșire și la o statornicie de nezdruccinat. În felul acesta, să devină de neclintit în fața păcatului.

Or, diavolul, care a devenit mândru și lăudăros în fața Creatorului său, a făcut din neamul omenesc o parte a mândriei și răutății sale. El caută să îl amărească și să îl întineze în gânduri, sentimente, cuvinte și fapte pe om, pentru a-l îndepărta de Dumnezeu pentru eternitate.

De la începutul creării planetei Pământ, destinată neamului omenesc, și odată cu primii oameni, Adam și Eva, a început pe pământ o luptă mare cu răul, a omului cu satana, a neamului omenesc cu împărăția duhurilor rele.

În această luptă a părții celei slabe cu cea puternică, a părții înșelate cu partea înșelătoare, se implică Însuși Dumnezeu, Creatorul duhurilor și al oricărui trup (a neamului omenesc), pentru dreptatea și iubirea Sa de oameni. Acest război măreț continuă deja opt mii de ani și trebuie să se sfârșească cu biruința părții slabe asupra celei puternice, căci se cuvine ca Fiul lui Dumnezeu să împărățească *până ce va pune pe toți vrăjmașii Săi sub picioarele Sale. Vrăjmașul cel din urmă, care va fi nimicit, este moartea* (I Corinteni 15, 25-26).

Deja a fost pus un început minunat prin coborârea Dătătorului vieții la iad, prin distrugerea iadului și prin scoaterea din el a tuturor captivilor, odată cu învierea Lui din morți. În lupta cu Dumnezeu și cu oamenii, duhurile căzute și rele îi folosesc tot pe oameni și, deși acționează în mod indirect, fac multe necazuri prin oamenii necredincioși, cei neatenți, împătimiți de cele pământești, aducând mult rău lumii. Uneori, oamenii, ca spicele pe un câmp mare, sunt secerate cu sălbăticie de un război îndelungat. Alteori, de ciumă, de potop, de uragan, de cutremure de pământ și de stihia focului; nu arareori și prin nenumărate feluri de boli, prin necazuri și prin chinuri.

Gândind omenește, am putea să ne întrebăm: pentru ce ar trebui să lupte Creatorul cu o făptură atât de neînsemnată, cu diavolul și cu oamenii necredincioși, precum Faraon, Nabucodonosor, Irod, Pilat, cărturarii, fariseii și arhierii? Sau de ce ar trebui să-l îndrume pe om în lupta sa cu duhurile rele sau cu oamenii necredincioși? Dar aceasta este doar o părere mioapă și extrem de greșită a omului. Cât de multă bunătate, înțelepciune, putere, îndelungă răbdare și măreție a lucrării lui Dumnezeu s-a arătat și se mai arată în această luptă!

Acest război va aduce la biruința desăvârșită a adevărului și a sfințeniei, a învățaturii celei mântuitoare, a sfințeniei proniei dumnezeiești; la înțeleptirea oamenilor rătăciți; la întoarcerea omului la sfințenia pierdută; la întărirea voinței sale în bine, din care a căzut și pe care l-a urât; la pășirea pe calea cea dreaptă a poruncilor lui Dumnezeu; la comuniunea cu Dum-

nezeu și la veșnica fericire. În această luptă măreață a omului cu răul și cu duhurile rele ne ajută Dumnezeu Însuși. O, pe cât de mulți oameni El i-a arătat biruitori slăviți în acest război duhovnicesc!

Să ne aducem aminte de dreptii din Vechiul și din Noul Testament, de toți sfinții care l-au biruit cu ajutorul lui Dumnezeu pe vrăjmașul primordial, pe diavolul și oastea lui. Ce biruință minunată au avut ei asupra vrăjmașilor! De ce cununi luminoase s-au învrednicit în împărăția veșnică a slavei! Câtă îndelungă-răbdare a arătat Domnul față de cei necredincioși și față de demoni, care au lucrat fapte rele în neamul omenesc!

Cât de îndelung răbdător a fost Dumnezeu față de toți împărații necredincioși, față de chinuitorii Săi, față de iconoclaști și eretici? Câtă blândețe și îndelungă-răbdare a lui Dumnezeu s-a arătat și cu acești necredincioși! Și toți, după luptă și biruință, au strălucit ca soarele, iar vrăjmașii au fost rușinați, moștenind cele demne de viclenia, mândria și răutatea lor. Așadar, luptă, creștine, în acest război comun și măreț, biruind orice păcat și pe pricinuitorul lui, cu ajutorul lui Dumnezeu. Și tu vei străluci ca Soarele în împărăția Tatălui ceresc!

Cât de nedemne sunt de sufletul omenesc, creat după chipul lui Dumnezeu, orice alipiri de cele pământești, care îl umilesc, îl leagă de pământ și de cele trecătoare, împiedicând sufletul să se înalțe la cer, la Izvorul vieții veșnice, despărțindu-l și înstrăinându-l de Dumnezeu! Cât de invidios este ochiul omenesc, care ar vrea să stăpânească lumea întreagă și îi invi-

diază pe cei care se bucură de avuțiile lor pământești, chiar dacă însuși omul invidios are destule! O, ce rușine este pentru firea sa duhovnicească, care trebuie să tindă spre avuțiile cele duhovnicești și veșnice! —

Scopul luptei noastre este de a înnoi firea umană pervertită prin păcate; de a curăți cele întinate; de a aduce la credință cele nedrepte și păcătoase; de a înnoi și a întări cele neputincioase; de a lumina cele întunecate; de a vindeca cele bolnave; de a le învia pe cele ce pier; de a le îndumnezei pe cele îndrăcite; de a ajunge la asemănarea cu Dumnezeu.

1) Diavolul - principala cauză a căderii. Relația diavolului cu omul. Ispitele vrăjmașului și pângărirea de către acesta a întregii firi umane

Diavolul ne urmărește cu perseverență, cu consecvență, cu violență, cu tot felul de păcate și de gânduri rele, necurate și hulitoare, precum: mândrie, aroganță, nemulțumire, ură față de aproapele, dispreț, josnicie, răutate, invidie, împietrire a inimii, zgârcenie și lăcomie, necumpătare, beție, furt, autocompătămire, îngăduință și indulgență în păcate, lene, deznădejde, necredință, puțină credință, murmur, deznădejde, infidelitate, trădare, calomnie și mărturie mincinoasă, defăimare și blestem, hulă, sacrilegiul și batjocură.

Cât de mult trebuie să lupte un creștin împotriva tuturor păcatelor, să le urască și să se străduiască să-L iubească pe Dumnezeu, Căruia i-a devenit străin prin repetarea fărădelegilor! Cu toate acestea, să iubească virtutea pe care înainte o neglija, o disprețuia și o batjocorea. *Ferește-te de rău și fă bine (Psalmul 33, 13), ne*

îndrumă Psalmistul David. Toate intențiile vrăjmașului sunt îndreptate spre a corupe firea omenească prin diverse poftes și patimi; spre a o pângări și a o îndepărta de Dumnezeu – Izvorul vieții; spre a o omorî și a o face pradă veșnică a iadului, așa cum el însuși a devenit primul său osândit.

Cum ar putea un suflet creștin să se alipească de lumea cea desfrânată și păcătoasă, câtă vreme a procedat atât de inuman cu Mântuitorul lumii, Iisus Hristos: L-a umilit, L-a clevetit și L-a răstignit! Cum poate cineva să mai iubească această lume vicleană, trăind după obiceiurile ei viclene și neplăcute lui Dumnezeu! Până în ziua de astăzi lumea Îl răstignește pe Hristos în diverse feluri: în persoana Bisericii Sale și a următorilor săi, neîncetând să-L prigonească până la sfârșitul lumii. Căci în lume, în comportamentul ei, în obiceiurile și în intențiile ei, împărățește diavolul cu oștile lui: *Prietenia lumii este dușmănie față de Dumnezeu (Iacov 4, 4)*.

Cu rapiditate, ca un fulger, vrăjmașul lovește și paralizează sufletul nostru prin alipirea față de cele pământești, față de așa-numitele bunuri și comori, îndepărtând și înstrăinând astfel sufletul de Dumnezeu. Mai mult de atât, vrăjmașul îi prinde pe toți oamenii în plasa sa prin alipirea oarbă de trup, de lume, de bogăție, de comori, de slavă deșartă, de frumusețea cea trecătoare și de lux. Toate cele lumești ne ademenesc și ne despart de Dumnezeu: pofta trupului, pofta ochilor și trufia vieții (*I Ioan 2, 16*). Sfinții au fugit cu orice chip de această triadă a poftelor, ca să nu li se stingă în inimă focul iubirii de Dumnezeu.

Așadar, observați, vrăjmașul a corupt omenirea la început, înainte de potop, prin curvie de tot felul, cu orice fel de păcat, iar Dumnezeu a adus potopul pe pământ pentru a scăpa viitoarea progenitură de o mai mare înmulțire a desfrânării și a oricărui păcat. Tot așa și acum diavolul îi ispitește pe oameni mai ales prin diverse forme ale desfrânării. Oamenii sfinți ai lui Dumnezeu, după ce s-au lepădat de lume și de orice patimă, au „jignit” astfel lumea și pe stăpânul acestei lumi, diavolul. Căci acesta domnește în inimile oamenilor, care sunt devotați trupului și lumii pătimase și păcătoase, fiindcă aceștia s-au abătut de la calea care duce la Împărăția veșnică.

Cine deci va voi să fie prieten cu lumea se face vrăjmaș lui Dumnezeu (Iacov 4, 4), spune Apostolul. În timpul rugăciunilor, vrăjmașul îi atacă adesea pe oameni cu gânduri și dorințe legate de bani, de plăceri sau de onorurile acestei lumi. Astfel întrerupe rugăciunea și îi batjocorește pe om și pe Dumnezeu. Diavolul încearcă continuu să hulească în gândurile și în poftele noastre păcătoase toate lucrările lui Dumnezeu, să pervertească întreaga noastră viață, să o răstălmăcească, să o pună cu susul în jos, ca să spunem așa, și să împiedice ca toate intențiile mântuitoare ale lui Dumnezeu cu privire la noi să se realizeze. În general, să corupă, să înjosească și să facă întreaga noastră viață zadarnică, murdară, demnă nu de Dumnezeu Creatorul, ci de tatăl minciunii.

Câtă sârguință trebuie să depună omul pentru sine și pentru poruncile lui Dumnezeu în orice moment, pentru a răsturna șiretlicurile oamenilor șarpelui,

pentru a face cu sânguință voia lui Dumnezeu și pentru a ajunge la marea sa destinație: unirea cu Dumnezeu prin adevăr și sfințenie și fericirea veșnică! De aceea, *calea care duce la viață este strâmtă și puțini sunt cei care o găsesc; dimpotrivă, largă este calea care duce la pieire* (cf. Matei 7, 13-14). Cine dintre cei înțelepți și râvnitori nu plâng și nu se tânguiesc pentru viața lor?

Câtă nedreptate, împietrire, lipsă de milă, egoism, mândrie, ambiție, lux, vanitate, dispreț, insensibilitate la durere, la nevoi, la boală, la nenorocire! Câtă înșelăciune, câtă vrăjmășire a aproapelui pentru a-l nimici, pentru a-l distruge și a-i lua locul! Câtă neînfrânare, beție, adulter, curvie, lăcomie, înșelăciune, necredință, puțină credință, murmur, deznădejde, sărăcie duhovnicească extremă, sinucidere, crimă, furt, golănie, certuri și alte păcate! Iată de ce viața pe pământ pare uneori un iad.

Iată ce a făcut și ce face păcatul! Cum diavolul și cei care îl ascultă seamănă ticăloșie în lume! *Împărăția Cerurilor se ia prin străduință și cei ce se silesc pun mâna pe ea* (Matei 11, 12). Deci, căutați acești puternici nevoitori! Cât de puțini sunt! Vrăjmașul nostru cel rău ne-a pervertit firea prin păcat, dându-i omului mintea, inima și dorințele necurate, voința, ochii, auzul și toate simțurile pervertite. Întregul suflet este îmbrăcat cu hainele necurate și murdare ale păcatului. Câtă muncă trebuie să depună omul, cu atenție permanentă la sine, rugăciune neîncetată, lacrimi și cele mai sincere suspine din adâncul sufletului și strigăte de pocăință, pentru a scăpa de această stare!

Între timp, vrăjmașul încearcă în toate modurile să întunece, să orbească ochii sufletului omului, astfel

încât acesta să nu-și vadă starea lui cumplită și mizerabilă. Mai mult, să continue cu nepăsare să făptuiască orice nelegiuire. În consecință, omul de multe ori păcătuiește și moare fără pocăință, devenind astfel prada vrăjmașului și a focului veșnic. Este o proprietate a păcatului (conform intenției diavolului) să denatureze înțelegerea, sensul, percepția, închipuirea, făptuirea, vorbirea. În general, să altereze lucrarea duhovnicească, să pervertească pe cât posibil ordinea morală sau legile stabilite de Cel Atotputernic.

Iată cum diavolul a denaturat conceptul de Dumnezeu al oamenilor și i-a învățat o idolatrie ridicolă, care încă există în multe națiuni. Astfel, a născocit prin oameni răi și mândri să strice credința lui Hristos revelată de Dumnezeu, dând naștere la multe erezii și schisme. A împărțit creștinii în multe tabere disidente, care urăsc adevărata credință creștină din lume, credința ortodoxă. Pe deasupra, a produs și seamănă necredință, rea-credință, schisme și învățături ridicole sau răceala față de credință și Biserică între ortodocși.

Cunoscând bine puterea iubirii sincere a oamenilor față de Dumnezeu, vrăjmașul mântuirii noastre a inventat mii de pretexte, generând o mulțime de patimi omenești, care îl leagă pe om de trup și de lume, dar îl despart de Dumnezeu. Tot diavolul este autorul moral al nenumăratelor învățături false, erezii, secte și schisme, prin intermediul cărora îi desparte pe vecie pe oameni de Dumnezeu și aruncă dușmănie între oameni și popoare, în pofida faptului că Dumnezeu și Sfânta și Apostoleasca Sa Biserică se străduiește să-i unească într-un singur trup duhov-